

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร ครู
และผู้ปกครองสังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี

ศศิทิพ ทิพโม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดตามหลักสูตร

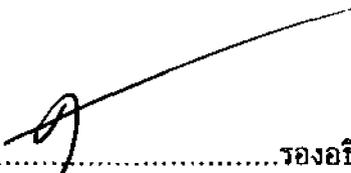
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหาร
สถานศึกษาดมทัศนะของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองสังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี เสนอโดย
นางสาวศศิทิพ ทิพโม เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดมหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

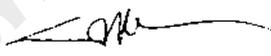

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา

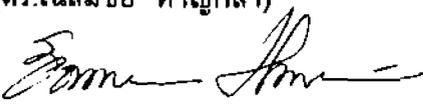
(นายตระกูล จันทสุนทร)

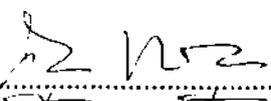
วันที่ 23 เดือน มิถุนายน พ.ศ.2553

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ สุขเคหา)

.....กรรมการ
(ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธวัชวรรณ หงษ์นาค)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร. สุพจน์ เกิดสุวรรณ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร. เฉลิมชัย หาญกล้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัชวราภรณ์ หงษ์นาค
ชื่อนักศึกษา	ศศิทิพ ทิพโม
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งหน้าที่และวิทยฐานะ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี จำนวน 375 คน ได้จากการสุ่มแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับเท่ากับ 0.912 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) สถิติทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) และทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ภาวะผู้นำเน้นทรัพยากรมนุษย์ ภาวะผู้นำเน้นสัญลักษณ์ ภาวะผู้นำเน้นโครงสร้าง และภาวะผู้นำเน้นการเมืองตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี จำแนกตาม เพศและวิทยฐานะ แยกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และเมื่อจำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ ไม่แตกต่างกัน

Thesis Title	School Administrators' Leadership according to Administrators, Teachers, and Parents' Opinion under the Office of Saraburi Municipality
Thesis Advisors	Dr. Chalermchai Hankla Asst. Prof. Tatchawan Hongnak
Name	Sasithip Thipmo
Concentration	Educational Administration
Academic Year	2009

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study school administrators' leadership according to administrators, teachers, and parents' opinion under the Office of Saraburi Municipality and 2) compare school administrators' leadership according to administrators, teachers, and parents' opinion under the Office of Saraburi Municipality when they were classified with gender, age, work experience, work position and academic rank. The sample drawn using stratified random sampling was administrators, teachers and parents under the Office of Saraburi Municipality . The Instrument used in this research was a questionnaire with a reliability of 0.912. Data were analyzed in terms of percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA and Scheffe's method.

The results were as follows:

1. school administrators' leadership according to administrators, teachers and parents' attitude under the Office of Saraburi Municipality was overall in a high level. Considered individually, each aspect was also at a high level and ranked in descending order as follows: human resource leadership, symbolic leadership, structural leader and political leader.

2. comparing school administrators' leadership, the researcher found that they had differences in leadership at a significance level of .05 when classified with gender and academic rank. However, a difference in leadership was not found when they classified with age, work experience and work position.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองสังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัชววรรณ หงษ์นาค กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำและให้ข้อคิดเห็นในการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ อ่อนใสว คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนห์ สุขเคหา รองคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ดร.เนติ เฉลยวาเรศ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์วินัย สมมิตร ข้าราชการบำนาญ อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี และนางสาวฉวีภรณ์จิรัฐ เฉลิมสุข ครูวิทยฐานะชำนาญการ โรงเรียนเทศบาลบ้านม่วง ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอนให้ข้อเสนอแนะการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองสังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม นอกจากนี้ผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ คือนางสำเนียง เกศทองดี มารดาของผู้วิจัย และ อาจารย์จิรภัทร แสงวงศ์ประเสริฐ อาจารย์สุทีป วาดเขียน เพื่อนครูที่เป็นกำลังใจด้วยดีมาตลอด จึงใคร่ขอกราบขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง คุณประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องตอบแทนอาจารย์ทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้ในด้านการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย จนสามารถทำงานวิจัยฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ศศิทิพ ทิพโม

สารบัญ

	หน้า
หน้าอนุมัติ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
ประกาศคุณูปการ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
สมมติฐานในการวิจัย.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับทักษะ.....	11
ความหมายของทักษะ.....	11
ประเภทของทักษะ.....	12
ผู้บริหารสถานศึกษา.....	13
ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา.....	13
ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา.....	14
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา.....	15
ผู้นำ.....	17
ความหมายของผู้นำ.....	17
ความสำคัญของผู้นำ.....	18
บทบาทของผู้นำทางการศึกษา.....	20

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
ภาวะผู้นำ.....	22
ความหมายของภาวะผู้นำ.....	22
ความสำคัญของภาวะผู้นำ.....	23
แนวคิดทฤษฎีของภาวะผู้นำ.....	24
ภาวะผู้นำตามแนวคิดของโบลแมนและดีล (Bolman & Deal).....	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54
งานวิจัยในประเทศ.....	54
งานวิจัยต่างประเทศ.....	59
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	61
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	63
การหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	84
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	84
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	84
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	84
สรุปผล.....	86
อภิปรายผล.....	88
ข้อเสนอแนะ.....	91

	หน้า
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก.....	101
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	102
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	110
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ.....	112
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (try out).	118
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย.....	120
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	122

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1	ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง.....	62
ตาราง 2	จำนวนและร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	70
ตาราง 3	ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และ ผู้ปกครอง สังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี ด้านภาวะผู้นำเน้นโครงสร้าง.....	71
ตาราง 4	ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และ ผู้ปกครอง สังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี ด้านภาวะผู้นำเน้นทรัพยากร มนุษย์.....	73
ตาราง 5	ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และ ผู้ปกครอง สังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี ด้านภาวะผู้นำเน้นการเมือง.....	74
ตาราง 6	ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และ ผู้ปกครอง สังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี ด้านภาวะผู้นำเน้นสัญลักษณ์.....	75
ตาราง 7	ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และ ผู้ปกครอง สังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี ภาพรวม.....	76
ตาราง 8	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตาม ทัศนะของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี จำแนกตามเพศ.....	77
ตาราง 9	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี จำแนกตามอายุ.....	78
ตาราง 10	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.....	78
ตาราง 11	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่.....	79
ตาราง 12	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี จำแนกตามวิทยฐานะ.....	80

		หน้า
ตาราง 13	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนคติ ของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี จำแนกตาม วิทยฐานะ ด้านภาวะผู้นำเน้นโครงสร้าง เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของ เซฟเฟ (Scheffe's method).....	81
ตาราง 14	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนคติ ของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี จำแนกตาม วิทยฐานะ ด้านภาวะผู้นำเน้นทรัพยากรมนุษย์ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการ ทดสอบของเซฟเฟ (Scheffe's method).....	82
ตาราง 15	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนคติ ของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี จำแนกตาม วิทยฐานะ ภาพรวม เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของเซฟเฟ (Scheffe's method).....	83

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
ภาพ 2 รูปแบบพฤติกรรมผู้นำแบบทฤษฎีสองมิติ.....	27
ภาพ 3 พฤติกรรมผู้นำตามทฤษฎีความช่วยเหลือการบริหารตามแนวคิดของเบลคและมูตัน.....	28
ภาพ 4 ทฤษฎีวิถีทางสู่เป้าหมายของอีวานส์และเฮ้าส์ (Evans & House).....	34
ภาพ 5 ตัวแบบของภาวะผู้นำที่มีพิสัยเต็ม (The model of full range of leadership).....	36
ภาพ 6 การส่งเสริมกันระหว่างภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนกับภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ.....	39
ภาพ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงกับความซับซ้อนและภาวะผู้นำ.....	40